

Close Reading - Inkijkje in de praktijk

J.C. van der
Walschool

Bij Expertis begeleiden we scholen bij de implementatie van Close Reading. We zien veel mooie lessen. Graag laten we leerkrachten aan het woord om ervaringen te delen en anderen te inspireren. Elise Dekker is leerkracht van groep 6 van de J.C. van der Walschool in Maarsssen. Zij laat zien hoe zij Close Reading toepast in haar les.

en welke hulp ze aanbieden.

Terugblik: Mix en ruil (begin-midden-eind)

Stap 1: Met je maatje; tekst lezen

Stap 2: Stappenplan invullen (GRRIM)
+ signaalwoorden 'tijd' onderstrepen

De draad kwijt... het overkomt ons allemaal toch wel eens? Het zou je als spin maar gebeuren, wat moet je dan?

Bij ons op school in Maarsssen werken we met de aanpak Close Reading. Het schooljaar is net van start gegaan dus we besteden veel aandacht aan de groepsvorming. Wat ik zo geweldig vind aan Close Reading is dat je de sessies zelf ontwerpt en dus perfect aan kunt sluiten op wat er in je groep speelt. In deze lessenserie ga ik aan de slag met de tekst *De draad kwijt* uit *Waarom een bos geen ramen heeft* van Korneel de Rynck. In dit boek staan filosofische dierenverhalen. Ik gebruik deze tekst om mijn groep 6 na te laten denken over het onderwerp 'elkaar helpen'.

Ik heb voor een verhalende tekst gekozen waarin de schrijver een boodschap mee wil geven aan de lezer. Het verhaal gaat over een spin die zijn draad kwijt is. De spin gaat naar zijn draad op zoek en komt onderweg allerlei dieren tegen. De dieren bieden hun hulp aan door allemaal iets te

geven wat op een draad lijkt. Denk bijvoorbeeld aan een wortel, een paardenstaart en een poot. Uiteindelijk vindt de spin zijn draad niet terug en bouwt hij een web met de gekregen spullen. Mijn doel is dat de leerlingen in sessie 3 met elkaar in gesprek gaan en de boodschap uit het verhaal kunnen halen. Om de diepere laag uit de tekst te kunnen halen moeten de leerlingen goed weten wat er in de tekst gezegd wordt. Ik gebruik sessie 1 en sessie 2 om doelgericht naar sessie 3 toe te werken.

In sessie 1 is het doel 'ik kan het begin-midden-eind navertellen'

Ik lees de tekst aan de leerlingen voor. Na het voorlezen gaan we aan de slag met het doel. Ik model het begin, in deze tekst is het duidelijk op welk punt het verhaal overgaat naar het midden. Ik laat de leerlingen in tweetallen bespreken waar het midden eindigt. Als tijdens het nabespreken blijkt dat leerlingen verschillende regels hebben gekozen, gaan we daarover met elkaar in gesprek. Tot slot vertellen ze aan elkaar het begin, midden en eind van het verhaal.

In sessie 2 is het doel 'ik weet welke dieren de spin tegenkomt en welke hulp ze aanbieden'

We beginnen met een terugblik op sessie 1. Ik gebruik daarvoor de coöperatieve werkvorm 'mix en ruil'. Alle leerlingen hebben een kaartje gekregen met daarop het woord begin, midden of eind. Ze vertellen aan elkaar over dit deel van de tekst en ruilen daarna van kaartje. Na deze werkvorm lezen de leerlingen de tekst in tweetallen en gaan we aan de slag met het doel. Mijn doel is dat de leerlingen de structuur van de tekst ontdekken en de informatie gaan samenvatten. In de tekst zitten veel signaalwoorden over tijd en de tekst is chronologisch geschreven. We ordenen daarom de tekst met een stappenplan in de vorm van een tijdlijn. In de tijdlijn geven we aan welke dieren de spin tegenkomt en hoe de dieren hem helpen. Door het stappenplan kan ik het GRRIM model inzetten. De eerste twee stappen model ik. Ik laat zien hoe ik de signaalwoorden herken en onderstreep die met groen. Daarnaast

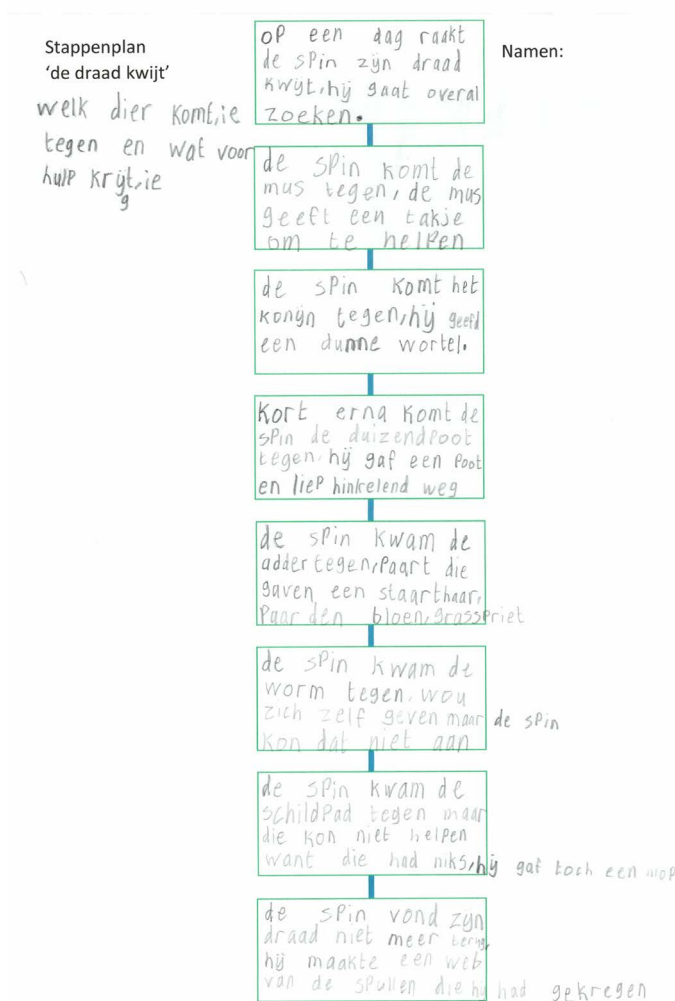
zet ik na elk dier die de spin tegenkomt een streep in de tekst. Terwijl ik hardop denk, nemen de leerlingen mijn aantekeningen over en schrijven ze mee. Na mijn twee voorbeelden doen we een stap samen. Ik merk dat de meeste leerlingen de aanpak begrijpen, dus de volgende twee stappen maken ze met hun maatje. De leerlingen duiken enthousiast in de tekst. Ik loop rond om mee te luisteren en eventueel bij te sturen. Ik zie welke leerlingen nog moeite hebben met het samenvatten. De laatste drie stappen maken ze zelfstandig. In deze tijd begeleid ik de leerlingen die dat nog nodig hebben aan de instructietafel.

Aan het einde van sessie 2 hebben we de samenvatting van de tekst in het stappenplan staan. Iedereen kan het tekstgerichte doel van deze sessie beantwoorden. Deze kennis hebben we nodig om aan de slag te gaan met sessie 3.

In sessie 3 wil ik dat de leerlingen de boodschap uit het verhaal kunnen halen.

We kijken eerst kort terug op sessie 2, zodat ze weer weten welke dieren de spin tegenkwam en welke hulp hij van hen kreeg. We pakken het stappenplan er weer bij en met behulp van beurtstokjes lezen leerlingen de stappen voor.

De leerlingen lezen de tekst nog een keer in tweetallen en onderstrepen de woorden waaruit blijkt hoe de spin zich voelt en tekenen daar een passende smiley bij.

De draad kwijt

1 Op een dag, net toen de spin aan een nieuw groot web wilde be-
2 ginnen, raakte hij plots zijn draad kwijt. Het gebeurde in een kort
3 moment van onoplettendheid, een halve seconde van verwarring. 23
4 De spin keek rond, naast, onder en boven zich, maar zag nergens
5 zijn draad. 'Verdraaid,' mompelde hij, 'misschien is ie weggewaaid.'
6 En dus begon hij overal te zoeken. *Begin*
7 Al snel kwam hij de mus tegen, die aan de voet van een boom tak-
8 jes aan het verzamelen was voor zijn nest.
9 'Dag mus,' zei de spin, 'ik ben mijn draad kwijt. Heb jij hem toevallig
10 ergens gezien?'
11 'Jouw draad? Oei, nee... sorry.'
12 'Jammer, niets aan te doen,' verzuchtte de spin, en hij maakte aan-
13 stalten om verder te zoeken.
14 'Maar wacht,' zei de mus snel. Hij pakte een takje en gaf het aan de
15 spin. 'Het is geen draad natuurlijk, maar het lijkt er wel op.
16 Misschien ben je hier iets mee.'
17 'Euh, dank je,' zei de spin aarzelend. En met het takje in zijn poot
18 speurde hij verder naar zijn draad.
19 Niet veel later kwam hij het konijn tegen. Ook die had geen draad
20 gezien. Maar ook hij had medelijden met de spin. Hij keek naar
21 zijn voorraad wortels, koos er de smalste uit en overhandigde die
22 plechtig aan de spin. 'Het is wat dikker dan een draad, en oranje,
23 en lekker, maar toch.'
24 De spin bedankte vriendelijk en zette zijn zoektocht - met het
25 takje en de wortel - voort.
26 Kort erna passeerde de duizendpoot. Nadat die met spijt had gemeld
27 dat hij geen draad had gezien, trok hij een poot uit en schonk die aan
28 de spin. 'Hier. Dit is een stuk steviger dan die draad van je.'
29 'Maar je hebt die poot nodig,' sputterde de spin tegen.
30 'Ach nee, gekkerd,' zei de duizendpoot lachend, 'ik heb er genoeg.
31 'k zal het nooit merken!' De duizendpoot knikte vriendelijk en wan-
32 delde hinkend weg.
33 En zo ging het verder: niemand wist waar de draad van de spin
34 uithing, maar iedereen gaf iets dat min of meer op een draad leek.
35 Het paard gaf een staarthaar en een paardenbloem, de adder een
36 grasspriet. De regenworm wilde zichzelf geven, maar dat kon de
37 spin niet aanvaarden. De schildpad wilde ook graag helpen, maar
38 had niets wat enigszins in de buurt kwam van een draad, tot hij
39 een idee kreeg en de spin een langdradige mop schonk over een
40 slak die op reis ging naar het einde van het bos.
41 Uiteindelijk vond de spin zijn draad niet meer terug. En dus bouw- *einde*
42 de hij die avond een web met een takje, een wortel, een poot, een
43 paardenhaar, een paardenbloem, een grasspriet en een langdradi-
44 ge mop. Het voelde wat onwennig, maar hij moest er ook wel een
45 beetje om lachen.

Nu ze een laagje dieper de tekst zijn ingedoken om na te denken over de gevoelens van de spin, kunnen ze met elkaar een verdiepend gesprek voeren over de boodschap in de tekst. Ik gebruik hiervoor de coöperatieve werkvorm 'schud en pak'. Op de kaartjes staan tekstgerichte vragen die helpen de boodschap te ontdekken. Hieronder een aantal uitspraken bij de vragen.

- Wat is de rol van de dieren in het verhaal?
"Dat elk dier iets geeft wat min of meer op een draad lijkt".
- Wat vind je het mooiste uit het verhaal?
"Dat de schildpad niks heeft, maar toch een mop geeft om hem blij te maken".
"Dat de regenworm zichzelf wilde geven".
- Wat vind je het grappigste uit het verhaal?
"Het hinkelen van de duizendpoot, terwijl hij zegt dat hij er geen last van heeft!"
"Ik vond het web het grappigst, want het zijn eigenlijk allemaal dingen waar je geen web van kan maken".
- Hoe zou jij je voelen als je de hoofdpersoon zou zijn?
"Ik zou niet blij zijn als spin, omdat ik bang ben dat dit web snel neerstort".
- Wat wil de schrijver ons duidelijk maken met dit verhaal?
"De schrijver wil dat je weet dat iedereen elkaar kan helpen, ook al heb je niks."
"Dat je ook kunt meevoelen. Als je het probleem niet kunt oplossen, kun je iemand wel troosten".

Stripverhaal 'de draad kwijt'

Als afsluiting bespreken we een aantal vragen klassikaal. Er ontstaat een mooi gesprek met als conclusie: "Ook al kun je een probleem niet perfect oplossen voor iemand, je kunt altijd iets doen om te helpen of op te vrolijken".

De leerlingen maken als creatieve verwerking een stripverhaal bij de tekst. Ze gaan enthousiast aan de slag, dit verhaal heeft indruk op ze gemaakt!

In sessie 3 vragen de leerlingen zich af hoe een spin zijn draad eigenlijk maakt, "moet de spin er misschien eerst één opeten?" Voor de volgende lessenserie ga ik een informatieve tekst zoeken om het antwoord te vinden. Om de informatie te ordenen gaan we aan de slag met, hoe kan het ook anders, een 'woord(spinnen)web'.

Rynck, K. de, Thijs, J. (2017), *Waarom een bos geen ramen heeft*. Kalmthout: Pelckmans Uitgevers.

Meer informatie

Wilt u meer weten over Close Reading?

[Hier vindt u meer informatie over Close Reading in het primair onderwijs.](#)

[Hier vindt u meer informatie over Close Reading in het voortgezet onderwijs.](#)